

Vanding, grøn effekt

Markvanding er afgørende for planteproduktionen og dyrkningssikkerheden på en stor del af arealet med sandjord i Danmark. Der er ca. 450.000 ha landbrugsjord, hvortil der er knyttet en vandingstilladelse. Indbetretningerne af oppumpede vandmængder viser, at der formentlig er op mod 100.000 ha med vandingstilladelse, der ikke vandes i praksis. Det skyldes sandsynligvis, at der på disse arealer ikke er et funktionsdygtigt vandingsanlæg eller at ejerne har fravalgt markvanding af arbejdsmæssige grunde. Udbygningen af markvandingen i Danmark tog for alvor fart efter de to tørkeår midt i 1970'erne (1975 og 1976) og igen efter den kraftige tørke i 1992. Mange vandingsanlæg er derfor af ældre dato. Det gælder både borer, pumper og vandingsmaskiner. Mange anlæg har ikke tilstrækkelig kapacitet til at vande afgrøderne optimalt. Dertil kommer, at der fortsat er landmænd, der ønsker at etablere vandingsanlæg på arealer, hvor der ikke tidligere har været markvanding. Det er f.eks. tilfældet i forbindelse med udvidelsen af det dyrkede areal med stivelseskartofler. Det vurderes derfor, at der er et ret betydeligt behov for investeringer i markvanding.

Markvanding øger udbyttet i afgrøderne og selvfølgelig især i tørre år. Markvanding sikrer dermed en langt mere stabil planteproduktion og foderforsyning. En stabil og sikker foderforsyning er væsentlig på både konventionelle og økologiske kvægbrug, fordi grovfoder ikke er en normal handelsvare. Den stabile foderproduktion betyder, at bedrifterne ikke behøver at have bufferlagre af grovfoder i nær det omfang, som ville være nødvendigt uden markvanding. Det har en væsentlig økonomisk betydning. Markvanding er endvidere ofte helt afgørende for produktion af højværdiafgrøder, hvor en ensartet og høj kvalitet samt stabilitet i produktion og leverancer er afgørende for afsætningen.

Med markvanding forbedres udnyttelsen af næringsstoffer og ikke mindst kvælstof, fordi stabile, høje udbytter sikrer en stor bortførsel af kvælstof med afgrøden, så kvælstofudvaskningen begrænses. Der er et ret stort elforbrug til markvanding. Emissionen af drivhusgasser i forbindelse med dette elforbrug er imidlertid blevet reduceret markant i takt med, at andelen af strøm fra vedvarende energikilder er blevet øget. Klimaaftrykket vil blive reduceret yderligere i løbet af de kommende år. Set i et livscyklusperspektiv er markvanding et meget klimavenligt tiltag. Markvanding øger emissionen af drivhusgasser opgjort pr. ha; men det reducerer drivhusgasemissionerne markant, når emissionerne opgøres pr. produceret enhed. Det skyldes, at udbyttet pr. ha øges relativt meget mere end klimabelastningen pr. ha. Markvanding er det mest effektive tiltag af alle til at øge landbrugsproduktionen på det eksisterende landbrugsareal. Markvanding er således afgørende for at begrænse behovet for opdyrkning af nye arealer på globalt plan.